

Opis systemu kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Ełku

W Banku Spółdzielczym w Ełku (dalej: Bank) działa system kontroli wewnętrznej (dalej: System), którego celem (zgodnie z art. 9c ustawy Prawo bankowe) jest zapewnienie:

- skuteczności i efektywności działania Banku,
- wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
- przestrzegania zasad zarządzania, w tym zarządzania ryzykiem w Banku,
- zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi, oraz
- zapewnienie bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego i informacji.

System obejmuje:

- 1) funkcję kontroli mającą za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w procesach funkcjonujących w Banku, w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, która obejmuje wszystkie komórki i jednostki organizacyjne Banku odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji,
- 2) Komórkę do spraw zgodności mającą za zadanie identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działania Banku z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku, standardami rynkowymi oraz raportowanie w tym zakresie,
- 3) niezależną Komórkę audytu wewnętrznego realizowaną przez Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS (dalej: Spółdzielnia), mającą za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej w Banku.

Organizację i zasady funkcjonowania Systemu w Banku regulują:

- Regulaminu kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Ełku,
- Regulaminu funkcjonowania komórki do spraw zgodności w Banku Spółdzielczym w Ełku.

System zorganizowany jest na trzech niezależnych i wzajemnie uzupełniających się poziomach:

- I. **poziom** – zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku, na podstawie między innymi ustanowionych limitów, zgodności działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku oraz przyjętymi w Banku standardami rynkowymi; na tym poziomie komórki/jednostki organizacyjne w ramach funkcji kontroli odpowiadają za identyfikację ryzyka, zaprojektowanie i wdrożenie mechanizmów kontrolnych oraz za monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca lub testowanie) przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii;
- II. **poziom** – zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach/ komórkach organizacyjnych (niezależnie od zarządzania ryzykiem na I linii) poprzez identyfikację, ocenę, kontrolowanie, monitorowanie i raportowanie ryzyka, a także monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii oraz w stosunku do I linii obrony w ramach monitorowania pionowego; drugą linię obrony stanowią w Banku komórki organizacyjne mające za zadanie zapewnienie stosowania mechanizmów kontrolnych oraz dokonywanie niezależnego monitorowania ich przestrzegania; komórki drugiej linii obrony, poza komórkami wskazanymi w przepisach prawa, wybierane są z zachowaniem zasady niezależności oraz zgodnie z kryteriami przypisania do odpowiedniej linii;
- III. **poziom** – audyt wewnętrzny, mający za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej, który jest realizowany przez niezależną komórkę audytu wewnętrznego umiejscowioną na mocy zapisów Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w Spółdzielni.

W ramach Kontroli wewnętrznej w Banku wyodrębniono Funkcję kontroli, na którą składają się: mechanizmy kontrolne, niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych oraz raportowanie w ramach funkcji kontroli. Funkcja kontroli jest elementem Systemu, na który składają się mechanizmy kontrolne w procesach funkcjonujących w Banku, niezależne monitorowanie przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych oraz raportowanie. Wszyscy pracownicy zaangażowani są w realizację funkcji kontroli w Banku, przy założeniu, że podział obowiązków i odpowiedzialności nie generuje konfliktu interesów, nadużyć i nie stwarza możliwości powielania błędnie realizowanych działań, dokonywania manipulacji lub zatajania niewygodnych informacji.

Rada Nadzorcza: sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego i skutecznego Systemu w Banku, zatwierdza kryteria oceny adekwatności i skuteczności Systemu, zatwierdza zasady kategoryzacji nieprawidłowości wykrytych przez System, zatwierdza propozycje Zarządu Banku w przedmiocie zasadniczej

struktury organizacyjnej Banku, dokonuje oceny i optymalizacji funkcjonowania Banku w zakresie zgodności z zasadami ładu korporacyjnego, dokonuje co najmniej raz w roku oceny stopnia efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku, zatwierdza Politykę zgodności w Banku, Regulamin funkcjonowania Komórki ds. zgodności, monitoruje skuteczność Systemu na podstawie informacji otrzymywanych od Komórki ds. zgodności, Audytu Wewnętrznego, Zarządu, Komitetu Audytu oraz Spółdzielni, informuje Spółdzielnię o wynikach oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w formie uchwały, powołuje spośród swoich członków Komitet Audytu, który działa zgodnie z odrębnymi przepisami.

Zarząd Banku w ramach Systemu projektuje, wprowadza oraz zapewnia we wszystkich jednostkach organizacyjnych Banku funkcjonowanie adekwatnego i skutecznego Systemu w ramach dwóch linii obrony, a także współpracuje z trzecią linią obrony realizowaną na mocy Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS z niezależnym Pionem Audytu, zapewnia funkcjonowanie jednolitego Systemu w Banku, zapewnia ciągłość działania Systemu, w tym właściwą współpracę wszystkich pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz współpracę z Komórką ds. zgodności oraz komórką audytu usytuowaną na mocy odrębnych przepisów w Spółdzielni, a także zapewnia dostęp pracownikom tych jednostek do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych, określa kryteria oceny adekwatności i skuteczności Systemu, określa rodzaje działań podejmowanych w celu usunięcia nieprawidłowości wykrytych przez System, w tym środki naprawcze i dyscyplinujące, zatwierdza kryteria wyodrębniania procesów istotnych i listę procesów istotnych wyodrębnionych przez Bank oraz odpowiada za opis ich powiązania z celami ogólnymi prawa bankowego, zatwierdza zasady kategoryzacji nieprawidłowości wykrytych przez System, ustanawia zasady projektowania, zatwierdzania i wdrażania mechanizmów kontrolnych we wszystkich procesach funkcjonujących w Banku, w tym określa rolę jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za opracowanie projektów mechanizmów kontrolnych, ich zatwierdzenie i wdrożenie oraz za zapewnienie adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych w procesach funkcjonujących w Banku, ustanawia zasady niezależnego monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych obejmujące weryfikację bieżącą i testowanie, zapewnia funkcjonowanie w Banku Matrycy Funkcji Kontroli oraz przypisanie zadań związanych z zapewnianiem jej funkcjonowania, ustanawia zasady raportowania o skuteczności kluczowych mechanizmów kontrolnych oraz o wynikach ich testowania, określa zasady okresowego raportowania o nieprawidłowościach wykrytych przez System oraz statusie podjętych działań naprawczych, odpowiada za efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności, akceptuje Politykę zgodności w Banku, Regulamin funkcjonowania Komórki ds. zgodności, zapewnia niezależne usytuowanie Komórki ds. zgodności, określa w sposób formalny uprawnienia i obowiązki, jak również niezależność oraz odpowiedni status Komórki ds. zgodności, raportuje do Rady Nadzorczej o sposobie wypełnienia swoich zadań w ramach Systemu.

Komitet Audytu monitoruje skuteczność systemów kontroli wewnętrznej i systemów zarządzania ryzykiem oraz audytu wewnętrznego, w tym w zakresie sprawozdawczości finansowej, monitoruje nieprawidłowości krytyczne wykryte w ramach II linii obrony, wyniki testowania pionowego stosowania mechanizmów kontrolnych oraz status realizacji środków naprawczych i dyscyplinujących, monitoruje poziom ryzyka braku zgodności na podstawie kwartalnych raportów Komórki ds. zgodności, opiniuje raporty z Audytu Wewnętrznego oraz monitoruje efektywność realizacji zaleceń Audytu Wewnętrznego.

Komórka ds. zgodności funkcjonuje w ramach Systemu zarządzania ryzykiem i Systemu kontroli wewnętrznej (funkcjonujących w Banku) w ramach poziomu drugiego, jest wyodrębniona w ramach struktury organizacyjnej Banku i podlega bezpośrednio Prezesowi Zarządu; ma zapewniony bezpośredni kontakt z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej, tzn. ma prawo zgłaszania zagadnień dotyczących zgodności Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej, a także członkom Rady Nadzorczej lub Zarządu oraz uczestniczy w posiedzeniach Zarządu Banku, Rady Nadzorczej Banku i Komitetu Audytu podczas których przedmiotem są zagadnienia związane z systemem kontroli wewnętrznej, w tym zapewnienie zgodności, audytu wewnętrznego lub zarządzania ryzykiem. Celem działania Komórki ds. zgodności jest zapewnienie zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi, a także normami etycznego działania. Komórka ds. zgodności realizuje zadania prewencyjne mające na celu zapewnienie zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi oraz z uwzględnieniem rekomendacji nadzorczych, a w szczególności: opracowuje regulamin funkcjonowania komórki do spraw zgodności, identyfikuje ryzyko braku zgodności, ocenia ryzyko braku zgodności, przedkłada propozycje mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności, monitoruje wielkość i profilu ryzyka braku zgodności, informuje właścicieli regulacji i członków Zarządu o planowanych zmianach przepisów zewnętrznych, opiniuje projekty regulacji wewnętrznych Banku i dba o ich wzajemną spójność, prowadzi działania konsultacyjne i doradcze w obszarze zgodności dla innych komórek organizacyjnych.

Coroczna ocena adekwatności i skuteczności Systemu obejmują ocenę adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, zapewnienia zgodności oraz niezależną ocenę dokonaną przez audyt wewnętrzny i dokonywana jest (w formie uchwały) Rady Nadzorczej w oparciu o ustanawiane przez Zarząd, przyjęte przez Radę Nadzorczą kryteria oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej m.in. na podstawie: informacji Zarządu Banku o realizacji zadań w ramach systemu kontroli wewnętrznej, ustaleń dokonanych przez biegłego rewidenta, wyników audytu zrealizowanych przez Spółdzielnię, raportów przedstawianych przez Komórkę ds. zgodności, wyników Badania i Oceny Nadzorczej (BION) oraz inspekcji KNF, stopnia realizacji celów strategicznych Banku, osiągnięcia zakładanych

założeń finansowych na dany rok, w tym wskaźników określonych w Umowie Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, raportów z przeprowadzenia niezależnego monitorowania i testowania w ramach funkcji kontroli, istotnych z punktu widzenia adekwatności i skuteczności Systemu ocen i opinii dokonywanych przez podmioty spoza Banku. Rada Nadzorcza dokonując oceny w szczególności zwraca uwagę na skuteczność działań podejmowanych w celu ograniczenia wystąpienia nieprawidłowości krytycznych i znaczących, ilość błędnie, nieadekwatnie zaprojektowanych mechanizmów kontrolnych, skuteczność raportowania o nieprawidłowościach krytycznych i znaczących, ilość reklamacji i skarg od klientów Banku.

Prezentowany w sposób syntetyczny opis systemu kontroli wewnętrznej Banku Spółdzielczego w Ełku został udostępniony w związku z wykonaniem rekomendacji 1.11 Rekomendacji „H” Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach, wydanej Uchwałą Nr 141/2017 KNF z dnia 25.04.2017 r. (Dz. Urz. KNF 2017.7). Opis systemu kontroli wewnętrznej udostępnia Zarząd Banku Spółdzielczego w Ełku, ul. Adama Mickiewicza 15, 19-300 Ełk.